

„Primorec“
izhaja vsakih štirinajst dni
vsak drugi torek in stane
po pošti ali na dom pošiljan
za celo leto **80 kr.**; za
tuje drž. več poštni stroški.
„Soča“ z „Gosp.
Listom“ in „Primor-
cem“ stane na leto 5 gld.
20 kr. — Uredništvo in
upravnništvo je v *Gospodski*
ulici št. 9

Primorec

Oglasi
se plačujejo za tristopno
petit-vrsto:
enkrat . . . 8 kr.
dvakrat . . . 14 „
trikrat . . . 18 „
večkrat po pogodbi.
Vsa plačila vrše se na-
prej. — Posamične številke
se prodajajo po 3 kr.
Rokopisi se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik A. Gabršček. — Tiska „Goriška tiskarna“ A. Gabršček (odgovoren Josip Krmpotič).

Anomalija v zgodovini avstrijskega pravosodstva.

(Stenogr. zap. drž. zbora).

Interpelacija

poslanca dr. Gregorčiča in tovarišev do
Njegove Vzvišenosti gospoda pravosod-
nega ministra v zadevi pravosodja
v Gorici.

Dne 9. t. m. začela je pred po-
rotnim sodiščem v Gorici javna sodna
obravnavo radi poneverjenja in slepar-
stva, določena na več dni.

Predsednik je deželne sodnije svēt-
nik, rojen Hrvat, ki je vodil večkrat
obravnave v slovenskem jeziku v po-
polno zadovoljnost. Jeden sodnikov je
služboval več let v slovenskih okrajih
ter se je posluževal v občevanji z ljud-
stvom njegovega jezika; drugi je pred-
ložil, ko je prosil za sodnijska mesta,
spričevala o znanju slovenskega jezika,
katerim sodišča niso ugovarjala.

Javni tožitelj, zastopnik zasebne
stranke, zagovornik obtoženčev in zapis-
nikar so rojeni Slovenci, ki so popol-
noma zmožni slovenskega jezika v besedi
in pismu.

Mej dvanajstimi porotniki sedi deset
Slovencev, ki so prav tako slovenskega
jezika popolnoma zmožni.

Obtoženec je rojen v slovenskem,
ob italijansko kraljestvo mejočim tolmin-
skem okraju ter je izjavil pred sodnijo,
da je le slovenskega jezika zmožen, v
katerem se je vršila preiskava proti
njemu.

Vse priče, katerih je nad 30, ume-
jejo le slovenski jezik, v katerem so
dale svoje izpovedi v preiskavi.

Z ozirom na to in na okoliščino,
da v okrožju goriškega sodišča prebivate
zraven jedne tretjine Italijanov dve tre-
tjini Slovencev, katerih jezik je vsled
temeljnega državnega zakona z dne 21.
decembra 1867. z vsakim drugim de-
želnim jezikom v šoli, uradu in v jav-
nem življenju ravnopraven, kakor tudi
z ozirom na koristi varnega sodstva,
bilo je pričakovati, da rečena javna
obravnavo pred porotniki se bo vršila
v slovenskem jeziku.

Namesto tega pritegnil se je k ob-
ravnavi tolmač, ki nima pravne sposob-
nosti in ki o svojem jezikovnem znanju
ni donesl nikakih spričeval.

Slovenskim porotnikom se je pri-
sega prečitela v italijanskem jeziku in
v tem jeziku se je sprejela.

Obtožnica — ob enem zagovornica
deželnega odbora goriškega —, ki obsega

nad 50 velikih strani, prečitela se je
samo v italijanskem jeziku, na kar je
obtoženec izrekel, da je ni razumel.

Obravnavo vodi slovanski pred-
sednik proti slovenskemu obtožencu
pred slovenskimi porotniki v italijanskem
jeziku, in Slovenec služi kot tolmač, da
sporoči slovenskim porotnikom po slo-
venski, kar je slovanski predsednik rekel
po italijanski.

Vprašanja, ki se imajo staviti po-
rotnikom, so se baje sestavila v sveto-
valski zbornici le v italijanskem jeziku.

Po tem uvodu ni dvomiti, da se
priče zaslišijo po tolmaču, da se po-
rotnikom stavijo italijanska vprašanja
in da predsednik jih pouči v italijan-
skem jeziku.

Tako postopanje bje v obraz dr-
žavnim temeljnim zakonom in vsakemu
varnemu sodstvu in se more smat-
rati le kot **anomalija v zgo-
dovini avstrijskega pravosodstva.**

Tudi pred okrožnim sodiščem v
Gorici vršijo se pogosto obravnave z
zgolj slovenskimi osebami v italijanskem
jeziku, dasi skušnija uči, da se mo-
rejo vršiti brez težave in brez ovir v
jedino pravilnem slovenskem jeziku.

Z ozirom na to, dovoljujejo si pod-
pisani staviti na Njegovo Vzvišenost
gosp. pravosodnega ministra naslednja
vprašanja:

Ali je Njegova Vzvišenost voljna
odrediti:

1. da naj c. kr. državno pravd-
ništvo v Gorici sestavlja obtožnice proti
slovenskim obtožencem v slovenskem
jeziku?

2. da naj se vodijo obravnave
proti slovenskim obtožencem pred c. kr.
okrožnim sodiščem v Gorici in pred ta-
mošnjim porotnim sodiščem v sloven-
skem jeziku?

Na Dunaju, 11. novembra 1895.

(Sledé podpisil).

Župan breginjski Kadenaro pred porotniki.

V soboto ob 9. zjutraj je pričela po-
rotna obravnava proti bivšemu županu v Bre-
ginju Matevžu Kadenaru, ki je županoval
od l. 1871. do začetka l. 1894., ko so ga
zapri zaradi obdolženih sleparstev. Skoro dve
leti so se vršile preiskave in so se vršili boji
med „da“ ali „ne“, t. j. ali je postaviti Ka-
denara pred porotnike ali ne. Naposled je
prišel pred porotnike; obravnava je prera-
čunjena najmanj na šest dni.

Med porotniki je 10 Slovencev in 2
Italijana; ker je obravnava dolga, sta bila
izžrebana še dva namestnika, tudi dva Laha,
Gasser in trgovec Venuti, ki pa oba znata
dosti dobro slovenski. — Zagovornik Kade-

narov, dr. N. Tonkli, ni izključil nijednega
Laha; ako bi bil on porabil svojo oblast,
lahko bi bila čisto slovenska porotna klop,
potem bi videli, kaj bi počelo državno pravd-
ništvo s svojo laško obtožnico. Takó pa tr-
kajmo se na prsi in recimo: sami smo krivi!
Ako slovenski deželni odborniki takó nič ne
podpirajo znamenite borbe za slovensko po-
roto in za pravice slovenskega jezika pri so-
diščih, kaj naj si mislijo nasprotniki o nas?

Sodni dvor je bil takó-le sestavljen:
Predsednik svētnik Ambrož Flegar; prised-
nika svētnik Gironeoli in pristav Dell'Ara;
zapisnikar M. Fabijan; držav. pravd. na-
mestnik dr. Andr. Sanzin; — zagovornik
dr. N. Tonkli; zastopnik oškodovane ob-
čine dr. Karol Trijler iz Tolmina.

Obtoženi Kadenaro izjavi, da razume
le slovenski. Imetja ima okoli 5000 gld.; ka-
pitalov okoli 200 gld.; pošto ima zdaj hči
Rozalija. Kaznovan še ni bil.

Prečita se prisega edino v laškem
jeziku. Dr. Tonkli izustil napol glasno: in
slovenski? Ali predsednik „ni slišal“, in pri
tem je ostalo. — Na tó je sledila dolga ob-
tožnica; zapisnikar jo je čital skoro 1½ uro,
ker obsega okoli 50 gosto pisanih strani. —
Po prečitaniu 5 minut odmora. — Porotnikov
ni nikdo uprašal, ali so razumeli (a je 10
Slovencev!)

Prične izpraševanje obtoženca.

Predsednik: Ali ste razumeli ob-
tožnico?

Obtoženec: Nisem. Česa sem obdol-
žen vem le po tem, kar mi je pravil tukaj
moj zagovornik.

Preds.: Ali ste kriv?

Obt.: Nisem.

Na to prične izpraševanje po tolmaču
g. Ernestu Klavžarju. Najprej se pojasni,
kakošno je gospodarstvo v breginjski županiji.

Trije so računi: prvi za skupne po-
trebe, drugi za Breginj, tretji za Logje in
Robedišče. Prevdarke delal je vedno v no-
vembru. Račune podajal tudi prepozno; dva-
krat podal račune kar za 2 leti skupaj. Ra-
čune predložil vse razun onega za 1893. l.,
ker ni imel več časa zanj. Računi ležali so
na pogled še nad 14 dni; razglašal jih je
pred cerkvijo. Le 1892. l. je došlo kakih 20
mož iz Logov račune pregledovat. On jim je
račune pokazal in celó razlagal; možje niso
rekli ničesa in odšli. — Občinski dohodki
so bili: gozdi, globe poslane od sodišča,
poljske globe in doklade. Zadnje je pobiral
on, in sicer takó: V decembru so prešteli
živino; stroške razdelili po glavah. Kar je še
manjkalo, so naložili na izravne davke, za
Breginj po 16, za Loge in Robedišče po 30%.
V Breginju je okoli 109, v Logeh 82, v Ro-
bediščah 34 občinarjev. Za davke je šlo 300
do 400 gld. Ljudstvu ni dajal pobotnic. Imel
je le razkaz davkoplačevalcev. Ko je kdo pla-
čal doklado, je zapisal v predal veliki „P“
(plačal). — Doklade so dohajale neredno;
revnejši so zaostajali po 2-3 leta. Koliko so
zastali, ne more vedeti. Ali v računih je za-
znamoval kot plačane tudi neplačane do-
klade; plačeval je stroške iz svojega žepa.
Davkarji plačevali redno do l. 1892. To leto
ni imel občinskih denarjev, a ni hotel pla-
čati iz svojega. V starašinstvu so namreč do-
ločili le okoli 300 doklad, ali le za davke je
šlo okoli 400 gld. On je starašinstvo opo-
minjal, naj se doklade povišajo, ker so stro-

ski večji a dohodki manjši. Starašine niso hoteli nič slišati, češ, da bodo ljudje godrnjali.

Preds.: Kako to, da so povedali občinarjem pri davkariji, da je okoli 1400 gld. zastanih davkov?

Obtož.: Davkov vseh je do 800 gld. na leto; torej je 1400 gld. lahko kmalu.

P.: Ni res, da ste zaostal z davki še le l. 1892.; že 1889. je dolževal Breginj gold. 152:53.

O.: Mogoče, ali potem sem hitro plačal; ko ni bilo denarja, nisem mogel plačati.

P.: Doklade ste potirjali do konca l. 1891. do zadnjega krajcarja, kakor ste potrdili sami; vendar ste zaostali pri davkariji na dolgu 152 gld.

O.: Jaz sem postavil v račun, da so občinarji plačali, ali denarja nisem resnično prejel.

P.: Ali rekli ste preiskov. sodniku, da do konca l. 1891. nimate nič več terjati.

O.: Kar sem prejel denarja, sem tudi plačal. Dokladal sem pa tudi iz svojega žepa.

P.: Občinarji so ostrmeli, ko so doznali, da so dolžni davkariji okoli 1400 gld., dasi so oni vse plačali; zato so podali ovadbo proti vam.

O.: Lahko so ostrmeli! Oni pa niso vedeli, da sem plačeval še druge reči, n. pr. duhovniku, organista in poljske čuvaje itd. — Ko so prišli pregledovat račune, bil sem pripravljen, naj vse pregledajo, zlasti, da so bili večji stroški od dohodkov. Rekel sem tudi, da rad povrnem, ako sem več prejel, a narobe, da mora občina povrniti mi, ako sem več plačal.

P.: V sejah niste povedal nikoli, da ima občina dolgove; še hvalil ste se, da imate denar v blagajni. Čušin trdi, da ste rekli, da za l. 1893. je bil še denar v blagajni.

O.: Tega Čušinu nisem rekel.

P.: Preiskovalnemu sodniku ste to tudi sam pritrtil.

O.: Pri sklepu računa za l. 1892. je res bil preostanek 161 gld. Ali takrat v resnici še nisem vsega poterjal, dasi sem dejal v račun. L. 1893. sem plačal le 40 gld. davkov.

P.: Kar pravite, se ne zdi verjetno. Starašini trde, da niso nikdar nič slišali o dolgovi. — Zakaj pa v proračune niste deli nikdar dolgov? N. pr. za l. 1893. bi bilo treba deti nad 500 gld. dolga, za kateri ste vedel.

O.: Upal sem, da prodam drva in plačam dolgove.

P.: Ali tudi drva je treba deti v proračun.

O.: Jaz nisem izučen; še učeni gospodje lahko pogrše; nisem vedel natanko, kakó treba to delati.

P.: To ni mogoče. Ako ste bili 20 let župan, ste dopisovali z dežel. odborom, z glavarstvom, ste bili za tajnika, bi bili pač znali tudi to. . . .

O.: Mislil sem, da dobim denar od drugod, da bi ne bile potrebne nove doklade.

P.: Ko so občinarji sumili, da ni vse čisto, prišli so iz Tolmina k vam in pregledali so površno račune za l. 1892. in našli premanklaj za gld. 129.

O.: Jaz sem ta znesek res plačal; pridejo že priče.

P.: Tisti občinarji so naredili z vami račun za l. 1892. in deli notri med dohodke še onih 129 gld., 265 gld. za manj zaračunjena drva, 13 gld. glob, 161 gld. kot priznan ostanek za l. 1891. — sploh vseh dohodkov 1092:61 gld., dočim so znašali vsi stroški, katere ste navel sam, le 325:12 gld. Moralo bi biti torej gotovine 767:49 kr. Vi ste se zavezal, plačati vse, kar bo premanklaja do konca l. 1893.

O.: Res, tako pogodbo sem napravil, ali to le s pogojem, da me ne zatožijo; plačati bi hotel raje več, da le ne bi imel sitnostij. Tudi sem bil močno razburjen, da nisem dobro vedel, kaj delam. Lazar mi je n. pr. zabrusil v obraz: Ti nisi župan, ti si eno presé. (Veselost.)

P.: Vi ste moral vendar vedeti, kaj se zavezujete s tako pogodbo. Kakó naj bi se zavezaval, ako bi ne bil res dolžan?

O.: Plačal bi bil tudi 2000 gld., da bi le imel mir.

P.: Ako bi bil imel mirno vest, bi tega ne delal.

O.: Jaz nisem čutil nikake krivde.

P.: O teh zneskih bomo se govorili. — Povejte, kako je to, da ste poterjal vse doklade v zadnjih 4 letih, davke pa ste bil dolžan.

O.: Vse, kar sem prejel, sem tudi izdal. L. 1889. sem plačal druge reči; naredil po sredi vasi kanal, plačal drvarje, občinarjem za poti, ali kaj sem hotel narediti, ako ni bilo denarja? Sicer so računi tam; naj se pregledajo — ako je razložek, plačam.

P.: Ali uprav račun je pokazal, da je bilo ostanka gld. 767:49.

O.: To bi moralo biti, ali denarja nisem tudi resnično poterjal.; 129 gld. sem pa plačal.

P. — Pustimo teh 129 gld. Ali 767 gld. je velik znesek. Doklad ni poterjal, kakor sem izkazal, okoli 140 gld., in malenkosti na užitnini; moralo bi torej vendar še ostati najmanj okoli 400 gld. Ta denar je porabil za se. — V rečenem obračunu je naznanil vseh svojih stroškov 325 gld. Po vsem tem bi moralo biti v blagajni okoli 700 gld., a bilo ni nič.

O.: Mogoče, da ni bilo, ali plačal sem nekaj davkov za Loge in Robedišče.

P.: Ali zdaj gre za Breginj, a ta je bila oškodovana najmanj za 400 do 500 gld. Logje in Robed imata svoje račune.

O.: Mogoče, da bi moral biti kak ostanek; ali ko sem dokladal, tega ni nikdo videl. P.: Koliko dolga ste plačal za L. in R. v l. 1893?

O. — Ne spominjam se.

P.: Povem pa jaz. Plačali ste 48:73 gld., to je vse.

S tem je bila obravnava ob 1. pop. pretrgana in nadaljevanje napovedano na 3^{1/2} pop.

(Nadaljevanje popoldne.)

Predsednik: Ako imajo gg. drž. pravd., zagovornik ali zastopnik občine staviti na obtoženca kako uprašenje gledé na prvo zatoženo točko „pridrževanje občinskih doklad“, naj se oglašé zdaj.

Drž. pravd. dr. Sanzin: Izjavili ste, da ste devali v račun vse doklade kot plačane, a da v resnici niste vseh prejeli; da se je zato nabralo toliko zastankov na davkih, ker znašajo ti okoli 800 gld. — Toda v vaših računih za l. 1892. je 161:47 gld. preostanka, dalje, da so neke osebe na dolgu 300 gld., zakaj pa niso tudi dolžni davki zapisani med zaostanki?

Obtož.: Pozabil sem zapisati; pomote morejo biti povsod in se morajo tudi popraviti. (Veselost.) Onih 161:47 gld. sem prenesel v račun za l. 1893.

P. — To je res. Ali ta znesek z drugimi skupno znaša 1092 gld., kolikor ste dognali skupno z občinarji, ko so prišli pregledavat račune. Ali če od tega zneska odštejemo vse stroške, katere ste našli vi sami, moralo bi ostati v blagajni še vedno okoli 400 gld., a ni bilo nič; to treba pojasniti. Vi sami ste rekli, da nekaj je moralo ostati v blagajni. (Delajo iznova oni račun; Kadenaro zanika veliko zneskov, katere je doma priznal, da jih je prejel; račun vendar pokaže 630 gld. dohodkov, 395 stroškov.) — Preds.: kam je prišel razložek?

Obt.: Imam še novih stroškov za l. 1893. (Presenečenje.) Takó sem plačal Ant. Gašparutu 146, gld. za sirk (turšico) delavcem, ko so delali drva. — (Kdaj, ne ve natanko. L. 1889. ali 1890.)

P. — Zakaj ste toliko časa čakal s tem stroškom?

O. — Ko sem res plačal, sem del v račun. — Dalje dal istemu 26:54 gld. za podporo ubožcu Jož. Meniču. (Kdaj je bilo to tudi ne ve.)

P. — Ako ste res kaj dali za tega ubožca, treba bo dognati, ali niste dali od tistega denarja, ki vam je došel od sodišča. Pazite se, da ne boste teh razdelitev med ubožce devali v več računov. — Kaj ste še izdali.

O. — Župniku Kranjcu dne 31. dec. 1893. l. 20 gld. za razna plačila.

P. — Kje so sekali tista drva, da ste dali Gašparutu 146 gld. za sirk?

O. — V Polovnjaku jih je dala sekat občina.

P. — Zakaj pa niste vsega tega naznanil preiskovalnemu sodniku?

O. — Ker me je Gašparut opozoril na te stroške še le potem, ko sem prišel iz zapora.

P. — Ali je bila občina dolžna dajati Meniču podpore?

O. — Da, ker ni ničesa imel.

Dr. Sanzin: Kdaj ste plačal?

O. — To pové Gašparut.

Dr. S.: Že l. 1891. ste bil del v račun 71 gld. L. 1889. ste plačal bolniških stroškov 272:99 gld. Za koga? Za take, ki so mogli plačati ali niso mogli? Ali niste Meniču prodali hišo, da je še ostalo denarja? — O dokladah ste rekli, da niste vseh poterjali, da ni bilo denarja in ste zalagali vi. L. 1885. ste naračunil 2747 gld. stroškov, in 2070 dohodkov, in vendar ste prenesli v proračun za 1896 preostanka 45 gld. Kakó to?

O. — Ne ve raztolmačiti.

P. — Ali ste dajali Gašparutu večkrat za Meniča. — O. — Ne ve. (Prečita se pobotnica Miklavža Kramarja v znesku 21 gld. za Meniča.)

P. — Koliko ste torej potrosili za tega Meniča? — O. — Dokler je bil živ.

P. — Za Meniča ste dajali večkrat, pa ta znesek je že v računih. — O. — Ne.

Dr. Sanzin našteva podpore, ki so se dajale za Meniča; torej je tudi danes navedeni znesek že v računih.

Dr. Tonkli: Saj je povedal, da ga je spomnil še le Gašparut na ta znesek.

P. — Čudno, kakó je mogel Gašparut to vedeti. Ali je on videl vse račune? Sicer pojasni Gašp. sam. Čudno vsekakor, da prihajate še le danes s tem na dan.

P. — našteva razne zneske, katere je Kadenaro del v račun med stroške, do zneska 129 gld. Občinarji pa so izjavili, da tega denarja niso prejeli. — Pri preiskavi ste priznali, da niste deli v račun zneska 13:71 gld. glob v poljskih prestopkih.

O. — Ta znesek sem razdelil med uboge.

P. — (Zapisnikarju:) Pišite, to je povsem novo. V dosedanjih morebiti dvajset preslišanih je izjavljal, da sodne denarje je delil med ubožce, na teh 13:71 gld. pa da je pozabil; danes pa trdi, da je tudi ta denar razdelil. — Na to našteva predsednik razne zneske, katere je prejemal župan za občino, kakor je on sam priznal pri obračunu s pregledovalci računov. Pri znesku Kramarja Jož. pravi Kadenaro, da ga ni prejel; ni prejel niti onih 31 gld. za prodan svet. Doklad je prejel 219:12 gld., kakor je naredil sam Kadenaro račun s preiskovalnim sodnikom, Rate 30 gld. od neobčinarjev ne ve ali je prejel; užitnine 35 gld. tudi ni vse prejel; dolžan je še Lazar Anton; ne vé, ali je prejel poljske globe za l. 1893. v znesku 8:28 gld.

Preds.: Račun pokaže, da brez dvomljivih zneskov kaže priznanega dohodka še vedno 728:34 kr.: no k tem pridejo še oni zneski, katere sicer tají, a jih potrdé priče. No tudi po vašem današnjem račun bi moralo biti konec l. 1893. v blagajni nad 200 gld., a ni bilo nič; vsaj te ste si pridržali. Sicer ste že priznal v preiskavi, da žal večkrat ste porabljal občinski denar za svoje potrebe.

O. Kolikokrat sem pa svoj denar porabljal za občino! Tega pa nikdo ne vidi!

P. — Kaj takega je dovoljeno; ali tuj denar rabiti za se, to ni dovoljeno!

O. — Ta denar je bil sprejet v tisto pogodbo z občinarji in sem se zavezal, da plačam vse.

P. — Ali to še le potem, ko je bila tožba. Ako bi te ne bilo, kdo vé, ali bi kdaj plačal; poravnali ste marsikaj še le potem, ko ste prišli iz zapora.

O. — Ali mogoče, da sem pa prej več plačeval za občino iz svojega žepa.

P. — Ta je lepa! Ali hočete, da bomo sedeli tu dve leti in delali z vami račune od l. 1871. naprej. (Veselost.)

Dr. Triller: Konec l. 1891. je ostalo prebitka 161 gld.; takrat je bil dolg pri davkarji. Zakaj niste plačali vsaj teh 161 gld. na račun?

O. — Zató, ker sem del denar drugam. Prosim tiste moje bukve; notri je zapisano. (Se zgodi. Pogleda v nje.) Tu stoji, da sem dal tudi Ani Špolad 107 gld.

Dr. Sanzin: Ali ti so že v računu. Poravnal ste pozneje, ko ste prišel iz zapore. — (Čita se pobotnica Ane Špolad l. jun. 1893. za 100 gld. Predsednik hoče brzojavno poklicati Špolad k obravnavi, a Kadenaro ne zna natančnega naslova; zató se to opusti, dokler ne pridejo druge priče.)

Dr. Tonkli: Naj se konstatuje, da je ta pobotnica odzeta Kadenaru že v januarju l. 1894.

Dr. Sanzin: Za kaj ste si izposodili teh 100 gld. od Ane Špolad za občino?

O. — Ko smo zidali župnišče, smo potrebovali denar.

Dr. S. — No, takrat je bilo vse polno stroškov, ki so pa zaračunjeni. L. 1892. ste zaračunili 7 gld. obrestij, a l. 1893. zopet, ko ste vendar vrnili glavnico.

Kadenaro tega ne zna razložiti. Nastane dolg razgovor. Preds. se čudi, da Kadenaro še le danes govori o tem denarju. Dr. Sanzin se pa čudi, kakó natanko je vedel K., kje tiči pobotnica; kar roko je položil na njo, a doslej ni nikdo vedel za njo.

* * *

Preds. čita dalje: L. 1884. ste zapisali med stroške gld. 702·50 Matevzu Vazacu za zemljišče „pod kolenom“ v laški občini Platišče. Kaj je s tem?

O. — Starešinstvo je sklenilo, naj se kupi ta planina. Dal sem 200 gld. Vazacu, naj jo kupi na dražbi za občino Breginj. Planina mu je ostala za 1060 lir. Prepisal jo je na se in potem na občino, da so bili dvakratni stroški. — Vazacu smo darovali 100 gld. in uro za 7 gld., vsega skupaj 702·50 gld. Kakó je prišlo do tega zneska, ne ve.

P. — No, Vazac pravi, da tega denarja niti ni prejel.

O. — Sam naj pride, pa naj priseže. (Veselost.)

P. — Na čegavo ime je bila upisana planina?

O. — Ne ve.

P. — (s povzdignjenim glasom): Na vaše ime je vpisana, a plačala jo je občina! (Obče presenečenje.)

O. — Kakor je naredil Vazac, takó je, jaz ne vem za nič.

P. — Vi ste rekli, da so bili dvojni stroški za prepisovanje. Ali pogodba je jasna in pravi, da Vazac je kupil planino „pod kolenom“ za Kadenara Matevza, torej so bile takse le ene. Teh 1060 lir je dalo takrat 498 gld. 20 kr. našega denarja; Vazacu ste dali 107 gld., torej skupaj 605·20 gld. Notar Candolini je računil 90 lir. vse skupaj okolo 650 gld., a pobotnica se glasi na 702·50 gld. Kakó to?

O. — Pa Vazacu za poti? In onih 107 gld. za dobro roko?

P. — To je novo! Ali Vazac tají to v preiskavi.

O. — Ko pride naj bo govoril.

P. — Pri preiskovalnem sodniku ste se drugače izgovarjal, da ste plačevali takse in davke.

O. — O davkih nisem nikdar govoril.

P. — Koliko je bilo davka?

O. — Ne vem. Saj so tam pobotnice.

Razprava o davku za ono planino ne dožene jasnosti, kdo je plačal davek v l. 1884. Pogodba govori, da bi ta moral plačati Kadenaro. Ker davka ni v računu, utegne se misliti, da je plačal Vazac in del to svoto v ono pobotnico za 702 gld.

Dr. Sanzin: Ali ste povedal starašinstvom, da je svet kupljen na vaše ime in ne za občino?

O. — Da je svet kupljen, vedeli so vsi; da je uknjizen na njegovo ime, ni vedel niti on sam. (Smeh.)

* * *

P. — čita stroške po 4 gld. starašinstvam za poti k sejnam od l. 1894. naprej; tu so tudi pobotnice. Ali starašini trde, da niso

nič prejeli in da so pobotnice ponarejene.

O. — Kdo to trdi? — P.: Vsi! —

Vsi zanikajo, da so kaj prejeli, in trde, da ste naredili pobotnice vi sami in vaše hčere.

O. — pogleda na pobotnico in pravi: Tonkli Jakob ko pride, se pokaže vse; on je podpisaval za se in za druge, ki tega niso znali.

P. — V preiskavi ste pa izjavil, da ste pozabil plačati, danes pa govorite drugače. — Pri pregledovanju računov se je oglasil Rakar, da tega denarja ni prejel, in še le takrat ste mu dali 2 gld. — Glejte tu zopet pobotnice za 4 gld. z mnogimi podpisi in križi. Ali so ti podpisi pravi ali ponarejeni.

O. — Niso ponarejeni.

P. Saj mnogi niti ne znajo pisati, pa so njih imena podpisana.

O. — Ako nimajo očal, ne znajo pisati. (Živahen smeh v vsej dvorani.)

P.: No, oni trde vsi zapored, da podpisi so ponarejeni. — Pri preiskavi ste izjavil, da ste pozabil plačati, a danes govorite drugače. — O.: se ne spominja, da je takó rekel.

P.: Tu imamo zopet pobotnico starašinstva s podpisi in križi, a vsi trde, da niso ničesa prejeli, a podpisi in križi, da so ponarejeni; podpisavale so hčere, kar so same priznale, pa tudi vi sami.

O.: Res je! Ali oni sami so zahtevali, naj se jih podpiše, ker sami ne znajo.

P.: Lepa je ta. Vsi to zanikajo!

O.: Naj pa pridejo sem! Ako hočejo priseči za 50 kr. po krivem, naj pa prisežejo.

P.: No seveda, vsi bodo po krivem prisegli! Bomo videli!

* * *

P.: Čita dalje: V računu l. 1886. je pobotnica Kadenarova za 6 gld. knjig ubogim učencem. Ali l. 1887. je zopet v računu znesek za 6·29 gld. po pobotnici učitelja Stresa; toda knjige so se kupile samo enkrat. Zakaj se torej dvakrat v računu.

O.: Zató, ker sem jih dvakrat plačal.

P.: Ta je zopet nova! Doslej ste govorili, da ste le enkrat dali za knjige.

O.: Ali dal sem ubogi Marjani Rakar 6 gld. za njene tri otroke, katere je „pobrala“ (nezakonski).

P.: Pazite, tu se ne sme govoriti, kar pade na jezik. Tega do danes niste povedali. — Tudi pobotnica Stresova je ponarejena.

O.: Popravil sem, ker sem dal Stresu le 5·29 gld. a njegovi ženi 1 gld. za bombaž učenkam.

P.: Zakaj ste pa popravili datum 8./11. 1886. v 8./8. 1887.?

O.: Mogoče, da sem pozabil, deti ta znesek v račun l. 1886., pa sem ga del v oni l. 1887.

P. Zakaj pa niste nič govorili v preiskavi o tej M. Rakar?

O.: Ker sem bil izprašan le o drugi pobotnici.

P.: Da, ako tako govorite, neha vse. Preisk. sodnik vas je izpraševal v obeh pobotnicah prav zató, ker je obe našel; ako bi bil našel le eno, bi sploh o tem ne bilo govora.

(Prečita se mu njegova izjava v preiskavi. Tam stoji, da priznava, da je ponaredil učiteljevo pobotnico.)

P.: Učitelj Stres je izjavil, da so bile knjige kupljene le enkrat, trije otroci Rakarce so jih dobili takrat.

O.: Ali Rakar je prišla sama k meni.

P.: Torej trem otrokom ste dali za knjige 6 gld. Kdo je slišal kdaj kaj podobnega?

O.: Ta denar je bil tudi za druge potrebe.

P.: A tako! Zdaj, ko vidite, da samo s knjigami se ne morete opravičiti, govorite še o živežu. Takó bi lahko razdelil 400 gld. med uboge otroke, a dolžni ostali za davke!

* * *

P.: L. 1873. ste sklenili, narediti nov zvon. Starašinstvo je sklenilo, naj se plačajo s kupnino „pregrajalc“. Ti so zvon tudi plačali. — Ali še l. 1889. sta plačala v ta namen Ferd. Rosič 30 gld., Jož. Škole 50 gld., a teh zneskov ni nikjer zaračunjenih. Kje sta!

O.: Naj se prinese tisti račun o zvonu. Jaz sem zvon plačal, dasi nisem imel dosti denarja od „pregrajlc“. V ta račun sem zapisal tista dva zneska. Kje je ta račun! Sodnija mi ga je odvzela! Sem z njim, pa naj se vzame kjer se hoče!

P.: Ni res! Tega računa ni med odvezimi spisi! Lepa je ta! Mesto da bi bili kdaj dali račun o zvonu, ga zdaj še le vi zahtevate! Vse kaže, da ste ga vi sami uničili, ker vam je takó kazalo. K sreči so se našle knjižice o teh „pregrajalc“. Tam je razvidno, da ste prejeli za zvon okoli 2400 gld., dočim zvon ni stal niti 2000 gld. Ali vse to je že zelo staro, iz l. 1873. Ali 80 gld. ste prejeli od Rožiča in Školca v l. 1889., a ta znesek bi moral biti v navadnih računih, — a vi jih iščete v onih računih, katerih nikjer ni!

O.: Računi morajo biti! Sodnik mi je vzel in zapečatil celó knjige sv. Mohorja!

P.: Da, da! Ali med temi spisi ni bilo onega računa. — V navadne obč. račune ste zapisoval celó obresti od Rožiča in Školca za oni znesek, a ko ste prejeli kapital, tega niste vpisali.

O.: Zapisal sem ga v oni posebni račun.

P.: Ali zvon je stal le blizu 2000 gld.; račun je bil končan l. 1873. Kar sta plačala l. 1889. Rožič in Školc, se je zgubilo v vašem žepu.

O.: (razžaljen ponosno): Kdo to pravi? Jaz nisem ničesa vtaknil v žep.

P.: Pri preisk. sodniku ste drugače govorili.

O.: Ni res. Tiste račune hočem videti, naj se vzamejo, kjer čejo!

P.: No, te račune naredimo pozneje z občinarji! ti trde, da je zvon stal le okoli 1700 gld., a vi ste takoj prejeli 2400 gld., ne da bi kdaj dali račun o vsem tem. Zdaj pa vi terjate račun, mesto da bi ga vi dali!

Dr. Tonkli se čudi, kakó so prišle knjižice med sodne spise, računov pa da ni.

* * *

P.: (čita dalje): L. 1888. ste zapisali kot dohodek na užitnino 14·67 gld.; pozneje ste priznali, da ste prejeli 17·86 gld. Kam ste deli razložek?

O.: Trdi, da je del v račun, kar je res poterjal. (Ko mu pa preds. predoči, da bi razložek moral deti kot zaostanek v proračun naslednjega leta, pravi, da je del užitnino skupno z dokladami med zastanke. Če tudi je v razkazu teh doklad zabeleženo s „P.“ (plačano), vendar denarja ni v resnici prejel. (Smeh.)

* * *

P.: V računu sta zneska 6·07 gld. in 6·39 gld. kot obresti Mart. Čušornja za dolg 100 gl. Ali trdi se, da ta dolg je bil vaš, ne občine. Sicer pa je izjavil Č., da je prejel le 7 gld. obrestij.

O.: Res je. Č. sem izplačal kapital, potem sem bil upnik jaz, dasi je bil še vedno vpisan Č. Obresti so šle meni.

P.: Ta je zopet povsem nova! Zakaj pa so pobotnice vse na Č. imé? — O.: Ker je bil on še vedno vpisan.

P.: Toda Č. ne zna pisati, a ena pobotnica je spisana takó, kakor da jo je on spisal in podpisal.

O.: Spisal sem jaz, ker sem jaz prejel obresti.

P.: Čušornja je posodil denar vam za eno leto; vrnili ste ga potem in dolg je bil plačan. V preiskavi ste to tudi potrdil in izjavil, da ste le po pomoti dvakrat upisal obresti. — O. ne vé odgovora.

Uname se razprava, kedaj je ta denar izplačal. Izkaže se, da je Čuš. posodil le za eno leto.

* * *

P. — Trgovca Urbančič in Miklavič v Kobaridu sta kupila 260 sežnjev drv po 5·55, kar dá 1465·20 kr., a v račun ste postavili le 1412·40 gld. Pridržali ste si 52·80 gld.

O. — Nič nisem pridržal. Prodal sem 264 sežnjev po 5·35 gld.

P. — Ali veliko je prič, ki trde, da ste prodali drva po 5·55 gld.

O. — Ti so moji sovražniki! Ti lahko govoré, kar čejo, ali jaz dokažem, da sem prodal drva po 5·35 gld.

P. — Dalje ste prodal Alojzu Joršu 200 sežnjev drv po 5.50, kar da 1100 gld., v račun ste postavili pa le 844 gld.

O. — Kolikor sem res prejel; ostanek sem prejel l. 1893.

P. — No, ta kupčija je bila 1891., a ostanka ni ne v l. 1892. in ne 1893. Sicer je Jorša izpovedal, da je plačal ves znesek že l. 1891. — Ali ko bi bilo tudi po vašem, zakaj niste deli v proračun za l. 1893. one terjatve?

O. — Nisem nikdar postavljaj takih rečij v proračun. (Lep župan ta! Ur.)

P. — (čita dalje:) Župniku Kranjcu ste dali l. 1891. obrestij od 50 gld. 3.07 gld. Vi ste pa v pobotnici pre naredili 3 v 6.

O. — Zató, ker sem res dal 6 gld., a župnik naj reče, kar hoče.

P. — Vsi računi kažejo vselej po 3 gld. obrestij. Kdo je takrat pre naredil 3 v 6? — O. se ne spominja.

P. — Ko ste delali z občinarji tisto poravnavo, je bila ta pobotnica še zraven; ko je prišel sodnik, je pa ni bilo več. Rekli ste, da ste jo zavrgli, ker so občinarji proti nji ugovarjali. Kje je?

O. — Ne vem, kam je prišla. Popravit je nisem; in župniku sem res dal 6 gld.

P. — A tako! Ali glejte, ne le, da ste zavrgli pobotnico, tudi v računu ste zopet popravili 6 v 3, da bi odvrnili od sebe sum. Toda skupne svote zdolaj niste popravili, kakor da bi bilo dano 6 gld.

O. — Jaz nisem popravil tega. Kranjcu sem dal 6 gld.

P. — Kaj bomo dalje govorili. Reč je jasna! Vi ste pre naredili 3 v 6, za to gre. Sicer je 7 prič za to.

P. — Kam ste dejali 60 gld., katere ste prejeli od sodišča.

O. — Razdelil sem jih; med uboge.

P. — Ali je tako predpisano? Lahko bi tako razdelili tudi 1000 gld., ali treba je dati račun!

O. — Razdelil sem jih; saj so priče za to.

P. — Priče pridejo. To pa trdite zdaj, ko ste se dali poučiti, kakó se vam je opravičevati. Ali v preiskavi ste izjavili, da ste pozabili upisati ta denar med dohodke.

O. — V razburjenosti sem to govoril, pozneje ne več; trdil sem, da sem denar razdelil.

P. — Ni res! Vedno ste rekli, da ste pozabili vpisati.

O. — Ni res! Rekel sem že takrat, ali sodnik ni hotel tega sprejeti v zapisnik. (Splošna veselost.)

P. — To je pa že od sile! Ako je sodnik spisal z vami cel kup zapisnikov, zapisal bi bil tudi to! — (Pokaže se, da pri koncu preiskave je vendar enkrat takó izjavil.)

Dr. Triller: Ko ste prejeli denar od sodišča, niste še vedeli, kam ga obrnete. morali bi ga torej vpisati med dohodke, a potem bi zopet zapisovali med stroške, kar bi bili izdali.

P. — Tako je! Tako bi vedeli tudi starašine, ali je bil denar prav razdeljen. — Toda dokaže se, da stareš. niso niti vedeli, da ste prejeli ta denar od sodišča. — Ako bi šlo, pozabilo bi se na ta denar in ostal bi v vašem žepu.

P. — Tudi poljskih glob 13.71 gld. ni nikjer v računu!

O. — Polovico sem dal poljskim čuvajem, drugo polovico ubogim.

P. — Ta je zopet povsem nova! Še davi ste rekli, da ste ves denar razdelili, zdaj pa že le polovico. V preiskavi ste pa rekli, da ste hoteli ves znesek postaviti v račun l. 1893. Kaj je res?

O. — Res je, da sem dal pol čuvajem in pol ubogim.

P. — Kajpak! Ko so obč. možjé pregledovali račune, molčali so možjé nalašč do konca, da bodo videli, ali naznanite te globe; vi ste molčali. Še le potem, ko je Rakar opomnil na nje, ste jih tudi vi priznali.

Na to se preide na točko, ki se tičejo občine Logje - Robedišče.

P. — V računu je 8.53 gld., katere da ste dali Jož. Melincu za neko sobo o priliki sv. birme, a M. pravi, da ni nič prejel.

O. — Tista soba se je večkrat rabila za komisije itd. Kot varuh sem odločil 8.53 za mladoletne; ž njimi sem pa poravnal dolžne obč. doklade.

(Prečita se pobotnica J. Melinca; podpisana sta tudi kot priči Iv. Tonkli in Jož. Borjančič. — Izkaže se, da je Kadenaro vse skupaj sam napravil. — Melinc je plačal sam vse doklade; gornji znesek je torej ostal Kadenaru v žepu.)

P. — V računu je, da ste plačali za Rožo Lovrenčič bolniške stroške. Ali ta je imela premoženje; vi ste denar dobili povrnjen, zakaj tega ni med dohodki?

O. — Plačal sem; da bi dobil denar povrnjen, se ne spominjam.

P. — Se spominjajo pa drugi. Sum je opravičen, da ste si pridržali tudi ta denar kakor pri Trlikarju. Razložek je le ta, da je Trlikar k sreči živ in ima pobotnico, brat Rože Lavrenčič je pa umrl.

P. — V računu je, da ste plačali dr. Pitamicu 70 gld., dr. Mijaniju pa 60 gld. za stran pravde sveta „pod čelom“. Toda občinarji so sami ta denar zložili in ga dali vam.

O. — Ni res!

P. — Je res! Lazar je dal 50 gld., kar ste sami priznali v preiskavi. Res, da ste ga vrnil, ali še le potem, ko je bila sleparija dokazana.

O. — (Taji vse. Od Baloha ni nikdar nič prejel. Lazar že pové vse.) — Sledivečja razprava brez pomena.)

P. — Tu sta tudi dve pobotnici na ime Andreja Baloha, ki pa pravi, da denarja ni prejel. (O. ne priznava tega in skuša dokazati, da je B. denar prejel pod nekim drugim naslovom za potovanje v Videm; toda v ta namen je že v računu znesek 41.51 gld.)

P. — V rač. 1889. je 16 gld. obrestij za Jož. Cenčiča, a ta jih ni prejel. — To ste tudi priznali v preiskavi, in dostavili, da ste žal večkrat rabili obč. denar za se.

O. — Plačal sem mu pozneje kapital in obresti.

P. — Vaše govorjenje je vedno drugačno. Enkrat ste rekli, da niste sploh nič plačali; drugič ste izjavili, da ste februarja 1894. že poslali Cenčiču 48 gld. obrestij za 3 leta; naposled ste pa podali ulogo, naj se pokliče Cenčič, ki pové, da vas je pooblastil, naj si le pridržite obresti do onega časa, ko bo otrok polnoleten. Kaj je res. — Kadenaro ostane odgovorja dolžan.

P. — V rač. 1890. sta tudi zneska 6 in 7 gld. Andr. Gašperutu za poti, a ta ni nič prejel; pobotnica je ponarejena z vsemi podpisi vred.

O. — Dal sem mu pa za ubožca Rožiča 6 gld. za obleko.

P. — Ali Gašp. pravi, da ta znesek je v onih 15 gld., ki so drugod v računu.

O. — Tistih 15 gld. sem dal, ko je šel Rožič na nabiro.

Prečita se mu izjava v preiskavi, ki se glasi: Res je, sem jaz podpisal pobotnico, ker G. ne zna pisati; znesek sem mu dal „za neko pijačo“. (Splošna veselost.)

P. — Danes ste rekli, da ste dal Gašperutu za Rožiča, drugič da za „neko pijačo“ — a G. ni nič dobil.

P. — V rač. 1890. je znesek 13.80 bolniških stroškov za Trlikarja, v l. 1891. pa zopet isti znesek?

O. — Saj sem tudi plačal dvakrat glavarstvu.

P. — Ni verjetno, da bi glavarstvo dvakrat terjalo isti znesek. Enako neverjetno, da bi en Kadenaro, ki je 20 let župan, dvakrat zapored plačal isti znesek. — No glavarstvo pravi, da je le po pomoti prejem istega zneska dvakrat potrdilo, a vi ste porabili to ugodno priliko, da ste isti znesek zaračunili dvakrat. — Najlepša je pa ta, da je Trlikar ta znesek občini povrnil, a tega pa ni med dohodki.

O. — Saj sem rekel, da sem pozabil.

P. — Tudi jaz sem rekel, da je Trlikar k sreči živ in ima pobotnico, zató se to ne da utajiti. Niste pozabili dvakrat zapisati med stroške, a „pozabili“, zapisati med dohodke, da je občina oskudovana za dvakratni znesek.

P. — L. 1891. je kupil Kosmačin lesa za 1601 gld. To je v računu. Izpustili pa ste 5 gld. 50 kr. za trske.

O. — Ne spominjam se, da bi bil prejel ta denar.

P. — Ne spominjate se? V preiskavi ste pa priznali, da ste ga prejeli, ali pozabili vpisati ga.

P. — Davčna občina Logje je imela pri davkariji v Tolminu za 408 gld. depozitov. Vi ste ta denar potegnili za občino in plačali zaostale davke. Zakaj ste pa zapisali plačane davke v račun med stroške, ne pa med dohodke prejete depozite? Vsakdo je po tem sodil, da ste plačali davke iz svojega žepa.

O. — Ne vem nič, kakó je to prišlo. Med dohodke bi dejal v l. 1893.

P. — Prišlo bi, kajpak, ali le po sili. — Toda priče pojasnijo, da ste vi Ložanom tajili, da bi bili kdaj prejeli depozite.

O. — Nisem tajil. — P.: Pridejo priče.

P. — No, nam gre za to, zakaj ste zapisali plačane davke med stroške, ne pa prejetih depozitov med dohodke. Dokler vas občinarji niso prisilili, niste priznali, da ste jih prejeli.

(Ura 9¹/₄ zvečer. Konec za ta večer. Nadaljevanje v ponedeljek ob 9. zjutraj.)

V ponedeljek je manjkal med porotniki g. Val. Kofol iz Kanala; na njegovo mesto je sedel g. M. Gasser iz Gorice. — Nadaljuje se preslišavanje obtoženca.

P. — Obtoženi ste tudi radi poverjenja nasproti Gašparutu in Rustju. O. izjavi, da ni kriv. Znesek 400 gld. si je pridržal, ali imel je splošno pooblastilo od varuha mladoletnih Gašparuta (Posestvo v Skriljah je prodal za 1400 gld.; 1000 gld. je bilo le vknjiženih na posestvo, a za 400 gld. je dal kupec menico. Za teh 400 gld. je res kupil l. 1893. za se neko posestvo, ali prepričan je bil, da bo G. zadovoljen. Pozneje mu je dajal „na račun“; do 15/3 1893. je plačal 221.78 gld. Letos 29/3 sta poračunila, a za gornji znesek sta poračunila le obresti.

Predsednik pojasnjuje bolje: Umril je Jož. Gašparut; zapustil 4 male otroke. Za varuha postavljen Jernej Gašparut, ki se je branil, češ, da se ne razume v take posle. K. mu je prigovarjal, da je sprejel, ali dal je K. splošno pooblastilo. — Dediči so imeli terjati večji znesek v Skriljah. Kadenaro je iztožil, a premoženje je ostalo dedičem pri dražbi. Del premoženja je K. prodal Rustju za 1400 gld. V pogodbi je stalo, da Rustja plača takoj 400 gld., a 1000 gld. se uknjiži z obr. po 6%. — Gašparut ni vedel, da je K. prejel 400 gld. Rustja je dal dalje 360 gld., a nobenega teh zneskov ni v računu. Ko je Gašp. izvedel za onih 400 gld. in je po njih uprašal, izgovarjal se je K., da ni prejel od Rustja denarja, marveč le — menico. Ali R. ni dal nikdar menice, pač pa denar, a za teh 400 gld. je K. kupil za se svet.

O. — priznava z večine vse. Kupil je svet. Od vknjiženih 1000 gld. je dobival 60 gld. letnih obrestij, ali dajal jih je Gašparutu.

P. — Ali G. taji, da bi bil kaj prejel. Že pové to tudi pri obravnavi. — Ali ste prejeli kaj na račun vknjiženih 1000 gld.?

O. — 6. dec. 1893. l. 200 gld. in 30 gld. za obresti.

P. — Ali Rustja je plačeval po 60 gld. obrestij.

O. — Drugo je ostal dolžan.

P. — Kajpada! R. je dal na račun 300 gld. in 60 gld. za obresti.

O. — Ni res!

P. — Vi sami ste ga pismeno povabili v Gorico in mu rekli, naj prinese na račun dolga 300 gld. in 60 gld. za obresti.

O. — To je res, ali ni jih prinesel.

P. — Ta Rustja je sicer umrl; pobotnice tudi ni. Ali Vaše pismo je pokazal sinu, ki mu je se določil 100 gld., da je imel 360 gld., ako se je vrnil iz Gorice, ni imel ničesa več.

O. — Jaz sem dal vse, kar sem prejel.

P. — Ali kdaj? ko ste bili že v ječi, ko je Gašparut tožil. Ko ste bili izpuščeni na svobodo, pobotala sta se za 630 gld., t. j. za prvih 400 in potem za 230 gld., ne pa za 760 gld., kakor je resnično, ker ste prejeli drugič 360 gld. Sicer je bilo vse to v aprilu l. 1894., a ovadba je bila podana mesec poprej.

* * *

Pride na vrsto sleparija z navideznim kupilom posestva Filipiča Ivana iz Prosnida.

P. — S F. sta bila dobra prijatelja. Ali vam je bil kaj dolžan?

O. — Okoli 5000 lir. Kupčeval je s kozami in ovcami; posojal mu je velikokrat. Ali začelo mu je iti slabo, ker laška financa mu je večkrat zasačila živino. Zató sem mu rekel, da potrebujem kakega zagotovila, ker je svota velika.

P. — (zapisnikarju :) To vse je novo; pišite! — Kdaj ste mu začeli posojati?

O. — Pred 15 leti. Kako mu je posojal, po koliko, nič ne vé. Obračun sta naredila nekako 1889/90 za 5000 lir; Filipič je račun spoznal, ali ni dal nikakega pisma v potrdilo.

P. — Kakó ste to mogli trpeti, ko ste vendar vedeli, da mu gre slabo?!

O. — Zató sem pa zahteval ali zagotovilo ali denar. Za nekaj časa mi je rekel, da je „že naredil zagotovilo“ pri notarju v Tarcentu; bolj jasno ni povedal, kako je bilo to pisanje. Pozneje mi je povedal notar Morgante, da je F. naredil na me kupno-prodajno pismo. Že poprej mi je povedal notar v Prosnidu: Ses paron tu! Dne 27. nov. 1893. sem pa dobil prepis pogodbe.

P. — Dva dni pozneje ste plačali notarju; ali vas je del tudi v posest?

O. — Ne, letos na spomlad. Zahteval sem že prej, ali se ni zgodilo.

P. — Županstvo v Platiščih potrjuje, da je vse premoženje vredno okoli 8000 lir, a vi da ste znali spretno prepisati si ga na svoje ime.

O. — Naj dajo moj denar, jaz ga pustim. — Da je bilo prepisano na me, sem izvedel še le 30. nov. 1893.

P. — Zakaj niste vsega tega povedali tudi preisk. sodniku? — O.: Me ni o tem uprašal.

P. — Ali čujte! Obtožnica trdi, da vam Filipič ni bil nič dolžan; vidva sta se le tako pogovorila, da bi izgubili drugi dolžniki.

O. — Kdo to pravi?

P. — Veste, taki naklepi se ne delajo pred pričami: Ali cela vrsta znakov je, da je tako. Danes veste vse natančno, v preiskavi pa niste vedel niti, koliko imate terjati. — To so bile pač čudne kupčije. En Kadenaro, ki je poneverjal celo sirotinjski denar za svoje potrebe, je posodil do 5000 lir človeku, kateri ni bil na najboljšem glasu. — Toda čujte! Filipič sam je povedal na smrtni postelji, da vam ni bil nič dolžan. Zgubil je pravdo z nekim Šimacem, a tri dni pred njim je vložil Filipič prodajno pogodbo, da je premoženje Kadenarovo. Tako se Š. ni mogel uknjžiti za svojo terjatev.

O. — Jaz o vsem tem nisem nič vedel.

P. — Ali v preiskavi ste izjavil, da ste vedel za pravdo Šimacevo. — Kakó je pa to, da v preiskavi niste nič vedel, koliko vam je F. dolžan; ako sta naredila obračun za okroglo svoto 5000 lir, komu boste dajali razumeti, da en Kadenaro se na to ne spomni.

O. — Bil sem ves zmešan. Ko sem se vrnil domov, se mi je zbilstril spomin, da sem se spomnil. (Živahnost).

P. — Vi ste se prepisali na njegovo premoženje.

O. — Da.

P. — Ali vam je Šimac kaj rekel?

O. — Nekaj je govoril, česar se pa ne spominjam.

P. — Tudi kaplan Gruden je govoril z vami o stvari.

O. — Da ter rekel, da je Filipič priznal, da je moj dolžnik.

P. — Kar se dostaja 5000 lir je povedal Filipič Gruntarju, da vam on ni nič dolžan, ampak le dva vola.

O. — (Ugovarja).

P. — Šimac je povedal, da ste mu vi izjavili, da odstopite od vseh zahtev, ako vam da 1000 lir.

O. — (Se tega ne spominja).

(Predsednik je tolmačil, kako se delajo pogodbe v Italiji. Stranka si namreč izbere lahko katerokoli osebo in jo imenuje pred notarjem kot svojega zastopnika. Taka oseba ima pravico delati vsakovrstne pogodbe na račun tretjega. V tem slučaju je bil Kadenaro pooblastil nekega Miscorija, da ga je zastopal v Italiji).

Pr. — Miscori je tako povedal, ko je prišel v Breginj.

O. — Ni nič res, ker nisem govoril nikoli z njim in ga nisem v to pooblastil.

P. — Vi ste znali dobro, da se pogodba dela in da je le navidezna.

O. — (Ni nikoli govoril o stvari; prosi, da se zaslišijo njegove priče).

P. — Notar Morgante je izjavil, da ste mu vi poslali denar za stroške že pred nego je bila narejena pogodba.

O. — (Zanikuje).

P. — Ko je začel Filipič dvomiti o Vaši poštenosti, je šel k notarju in mu povedal, da je vse navidezno in v svrhu, da se onemogoči Šimacu do denarja, ko je pravdo dobil.

O. — Kaj je meni to mar, o čem je Filipič govoril.

P. — Vi ste bili Filipičev prijatelj ter mu vedno dajali denar, kako nam raztolmačite tedaj to, da sta postala hkratu huda sovražnika, celo da Vam je pretil.

O. — Postala sva sovražnika, ko sem od njega zahteval, da me plača.

P. — Vi ste imeli v rokah vse njegovo premoženje, da ni bil ničesar gospodar, kakó vam je mogel tedaj Filipič plačati?

O. — On je imel drugi kapital.

P. — Kakšen?

O. — Pri nekem Miscoriju.

P. — Koliko je imel dobiti?

O. — Ne vem.

P. — Torej Filipič je bil kapitalist, a kljub temu je prihajal k vama si izposojevati? Kakó gre to skupaj?

O. — Tudi jaz sem imel denar, pa sem si moral izposojevati.

P. — Zakaj je prišel Filipič žugat vam v hišo.

O. — Midva sva si skupno pomagala pri raznih podjetjih in tam sva prišla navskriž.

P. — Zakaj?

O. — Tega se ne spominjam.

P. — Zbuja se sum, da vas je on zmirjal, ker mu niste hoteli imetja vrniti.

O. — (Ugovarja).

P. — Vi nimate dokaza, da vam je Filipič dolžan.

O. — To je sam priznal.

P. — Če bo spoznana kupoprodajna pogodba kot navidezna, tedaj ne dobite nič.

O. — Sklicuje se na svoje priče, ženo in druge, da je res Filipiču posojeval.

P. — Ali so bile priče navzoče pri posojevanju.

O. — Niso.

P. — To sem hotel zvedeti.

P. — Kako nam raztolmačite to pogodbo, da ste imeli dobiti 5000 lir in ste pustili Filipiču vse v posesti, katero je imel dolgo časa ne da vas je za to kaj odškodoval?

O. — Vstopil sem v posest še -le tedaj, ko sem bil izpuščen iz zapora.

P. — Bili ste v zaporu le dva meseca in ste mogli dati pooblastilo drugemu, ki bi vas bil upeljal v posest Filipičevega premoženja.

O. — To sem hotel, ali mi niso dovolili.

Predsednik naznanja, da nima več nikakih uprašanj na obtoženca. — S tem je končalo zanimivo preslišanje obtoženca. Poslušalci so uživali dovolj zabave brez vstopnine.

(Dalje pride).

Goriške novice.

Osebnostne vesti. — Prebl. gosp. Andrej baron Winkler je obhajal 9. t. m. svoj sedemdeseti rojstni god. Njegov prijatelj iz mladostnih dnij mons. Andrej Marušič mu je posvetil za to priliko prav zanimivo brošuro, katero naznanjamo obsirneje v oddelku za književnost na zadnji strani. — Jubilantu voščimo iz srca, da bi ostal še dolgo takó čvrst na duhu in telesu, kakor je zdaj.

— Deželni glavar Prevzv. Franc grof Coronini je bil 31. pr. m. pri cesarju v avdijenci. Ta je v zvezi z novim imenovanjem deželnega glavarja za prihodnjo šestletno dobo. — Gospod grof je imel pač lepo priliko, pojasniti Nj. Vel. razmere v deželi. Ali je to storil in — kakó, tega seveda ne vé nikdo.

Klodičeva petindvajsetletnica. — V „Sočinem“ podlistku smo govorili o 25-letnici deželnega šolskega nadzorništva Antona viteza Klodiča-Sabladoskega. — Dne 4. t. m. sta mu za to priliko prva častitela ces. namestnik vitez Rinaldini in dvorni svetnik Krekich; potem so prišli na vrsto drugi uradniki. — Iz Gorice so došle v Trst tri deputacije. V imenu učiteljskega osebja na učiteljsku in obeh vadnicah so prišli gg.: ravnatelj Hafner, prof. Motz, učit. Skubin in jedna učiteljica; izročili so mu umetniški izdelan album s slikami vsega osebja. — Za učiteljsko goriškega okraja so došli gg.: ces. svet. Fran Vodopivec in nadučitelj Jug iz Solkana in Lovrenčič iz Št. Petra; tudi oni so izročili lep album s fotografijami odbora učiteljskega društva. — Imenom učiteljev slovenščine (stalnih in začasnih) sta se poklonila gg. prof. Plohl in Kragelj, ki sta mu izročila krasno prigodno pesem, lično tiskano v „Goriški tiskarni“ na kartonu; zložil jo je g. dr. Hilarij Zorn, a podpisalo se je devet profesorjev. — Pred nekaj tedni smo pa sporočili, da je imenovalo kopersko učiteljsko društvo viteza Klodiča svojim častnim članom prigodom te njegove 25-letnice. Ličen diplom, kateri je izdelala naša tiskarna, mu je že izročilo.

Drobiž. — V Bolcu je začela poslovati mlekarica 7. t. m. v novi hiši, ki je stala čez 2000 gld. Čast Bolčanom. — Sv. birma se je vršila v goriški okolici po naznanjenem redu; v Solkanu je bilo 123 birmancev.

— Za pogodbovanje Krasa je postavljenih v državni proračun za prihodnje leto 11.000 gld. — V Rihembergu bodo zidali novo cerkev; starašinstvo je v ta namen povišalo doklade za 50%. — v Št. Andrežu pri Gorici je poginilo jednemu posestniku 47 puranov; uzrok še ni dognan. — V Sočo je skočil in se utopil 40-letni Marušič Janez v Št. Andrežu; zapustil je ženo in 6 otrok. Iz vode so ga izvlekli v Gradišcu. — Iz Črnič je priobčil učerajsnji «P. L.» lep dopis o sv. misijonu. Dal Bog povsod enako lepega uspeha. —

— Gosp. Gotll. Prinzig, okr. komisar v Gorici, padel je blizu Mirna s koleša in si zganil nogo; prepeljali so ga na vozu v mesto. — Pri Devinu so štirje Nemci malomarno jadrali v čolnu; ta se je prekucnil in vsi so zdrknili v vodo; srečno so priplavali do kraja. — 20-letni Anton Prinčič iz Biljane, delavec v Podgori, je trikrat zabodel v nedeljo nekega Ant. Cargnela v Ločniku, da je umrl; uzrok še ni znan. Morilec je že pod ključem. — V Rudi je padel neki človek v vodnjak; z veliko težavo so ga izvlekli vsega pobitega. — Redarstvo je zaprlo neko Jožefo V. v Solkanu, ker je «našla» na cesti 11 volnenih rut, a tega ni naznanila oblastvu, pač pa jih je prodajala. (Te rute je izgubil voznik Sovdat iz Iderskega.)

Tržne cene. — Kava Santos gld. 150 do 152. Sandomingo gld. 165, Java 168, Cejlon gld. 188, Moka 2, Sladkor 32 $\frac{1}{2}$, Špeh 56 do 64 Petrolij v sodu 20 $\frac{1}{4}$, v zaboju 640. Maslo surovo 84 kuhano 90.

Moka Majdičeva: št. 0. gld. 13.30, I. 12.90, II. 12.50, III. 12.20, IV. 11.70, V. 11.40, VI. 10.70. — Otrobi debele gld. 4.60, drobne 4.60 gld. — Tursica navadna gld. 7 do 7.50 Oves gld. 7.

Ostala Slovenija.

Trst. — C. kr. namestništvo v Trstu se pogaja z mestno občino, da mu prepusti v oskrbovanje mestna javna zavoda, t. j. gimnazij in realko. Temu pa niti ne mara ustreči mestni magistrat, kajti, ako bi prešla ta zavoda v državno last, tedaj bi ne bilo priložnosti, odgajati srednješolce v čisto italijanskem duhu, kakor se dogaja danes. Ni upanja, da se doseže sporazumljenje. Ali se na Dunaju odpró oči?! Seveda, ako bi te šole vzdrževala država, bi najbrže maturantje ne zlagali za „Legó“ laških lir, na kar so baje zelo ponosni mestni očetje tržaški.

Istra. — „Naši Slogi“ pišejo iz sv. Petra v Šumi ter iz Rovinjskega sela, da je tam obilno dobrega vina. Trgovci ali kupci naj se le obrnejo na rodoljuba Simona Sturmara ali na Antona Ugrina v Rovinjskem selu (p. Rovinj) ter na župnika v Sv. Petru v Šumi. V svoji 45. št. je prinesla hrv. besedilo spomenice, katero je predložila Njeg. Valičanstvu lansko leto posebna deputacija istrskih rodoljubov. V spomenici je govor o gospodarskih razmerah v Istri. — V Žminju je umrl tamošnji župan Matej Peteh-Kovačić. Pokojnik je bil duša tamošnjemu narodnemu gibanju. N. v m. p. — „Istrska vinarska zadruga“ v Pulju je bila odlikovana na praški razstavi z diplomó in zlato svetinjo. — Na puljskem nemškem gimnaziju je uvedena hrvaščina kot prosti predmet. Upisalo se je lepo število učencev.

Kranjska. — Volitve volilnih mož se vršijo že. Volilni boj je torej že pričel, a še ni odločen. Po končanih prvotnih volitvah se bo dalo soditi o uspehu jedne ali druge stranke. — Za ljubljansko mesto sta postavljena kandidatom župan Grasselli in Ivan Hribar. — V mestnem zastopu ljubljanskem so brali hude levite županu Grasselliju; g. Hribar je predlagal kar več resolucij, v katerih se je izrekla graja županu zaradi — nerednosti in počasnosti v poslovanju. — Voda na ljubljanskem barji je jela upadati in upati je, da bode ozemlje do konec tega tedna zopet suho. — Mestni magistrat je tudi to pot prizadetim prebivalcem priskočil takoj na pomoč z živili in rešilnimi sredstvi, ter jim lajšal bedo in nezgodo, ki sta jih zadela. Nekaj je storila tudi vlada in par društev, ki so prišli Barjanom na pomoč.

Štajerska. — Štajerski Slovenci imajo zopet uzrok biti nezadovoljni s pristranskim postopanjem vlade na korist Nemcem in radi dvojnate mere, s katero se meri v Avstriji. Časopisi so bili že javili, da je dovoljena vsoporednica na utrakvističnem gimnaziju v Celju in da je že določena učiteljska moč. Sedaj pa pišejo zopet, da to ni res, ker da ministerstvo neče uslišati prošnje ravnateljstva, da se dovoli vsoporednica prvega razreda v slovenskem oddelku ukljub temu, da je sprejeto v isti 89 učencev in se nahajajo vsi v jedni sobi. Nasprotno pa je vlada dovolila vsoporednico v prvem nemškem razredu, kje je le 67 učencev. Uprav po avstrijsko! — Menda ta teden predstavi se novemu deželnemu namestniku Baquehemu slovenski deželni poslanci in načelniki okrajnih zastopov. Pišejo tudi, da ima namestnik določno nalogo, pridobiti slovenske poslance za zopetni ustov v deželni zbor. — V Gradcu je umrl dr. Josip Muršec, bivši učitelj veronauka in slovensčine na realki v Gradcu in pozneje šolski nadzornik na Hrvaškem. Pokojnik, ki se je porodil l. 1807., je spisal več knjig nabožne vsebine. Bodi mu lahka zemlja, v kateri počiva! — Povodenj je tudi na Štajerskem in je uzročila veliko škodo.

*** Nasvet za družbo sv. Cirila in Metoda.** — „Mej 72.086 udov vzorne družbe sv. Mohora bo romalo te dni 432.576 krasnih slovenskih knjig. Ker so vse te knjige že plačane, prihajajo prejemniki po nje tako veseli, kakor da bi se jim razdeljevala lepa darila. Kadar je pa človek vesel in kaj lepega prejme, takrat tudi najrajši sam kaj daruje. Nikomur se ne zdi škoda onih 4 do 5 kr., ki jih plača ob prejemu Mohorjevih knjig za poštnino in marsikdo bi ob tej priliki, opozorjen, rad še nekoliko daroval v kak

dober namen. Družbi sv. Mohora je mej Slovenci po številu udov in po blagem namenu najbližja družba sv. Cirila in Metoda. Nekateri gospodje poverjeniki Mohorjeve družbe so že v prejšnjih letih o priliki vpisovanja v to družbo pobirali tudi prostovoljne doneske za družbo sv. Cirila in Metoda. Podpisani bi z ozirom na zgoraj navedeni razlog nasvetoval, da biletos isto storili, kadar bi razdeljevali Mohorjeve knjige. Ako daruje povprečno vsak ud Mohorjeve družbe le 1 kr., dobi družba sv. Cirila in Metoda 720 gld. 96 kr. Ako bi se pa povprek za vsako knjigo privrgel 1 kr., dobila bi družba lepo svoto 4325 gld. 76 kr., in ta svota bi večinoma romala nazaj na Koroško, od koder dobivamo knjige. Dvornadstropna slovenska šola v Velikovcu je že pod streho, a stala bo družbo sv. Cirila in Metoda mnogo denarja, predno bodo mogle začeti v njej č. šolske sestre svoje plodnosno delovanje. Poskusite torej, velečastni gospodje poverjeniki družbe sv. Mohora, kdo bode po razdelitvi družbinih knjig poslal največo svoto blagajništvu družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljano. Dr. Svetina.

Razgled po svetu.

Dunaj. — Dne 5. t. m. je bil razglašen cesarski odlok, s katerim so bili pomiloščeni vsi politični zločinci, kateri so bil obsojeni za izjemnega stanja v Pragi. Mej temi se nahaja več urednikov. — V Lvovu so praznovali 5. t. m. 86-letnico dra. Smolke in 50-letnico njegove obsodbe na smrt. — Minister Badenij je izdelal poseben volilni načrt ali preosnovno sedanjega volilnega reda. Pride baje na dnevni red zbornice še ta mesec. Kurije ostanejo še vedno, le s tem razločkom, da se ustanovi še peta. Poslanci te kurije bodo voljeni na podlagi splošnega in neposrednega volilnega prava in na vsakih 300.000 prebivalcev pride jeden poslanec. Ako je res, da Badeni misli na tako razširjenje volilne pravice, tedaj moramo le pomilovati njegov veliki „državniški razum“. Če misli, da bo s takim volilnim redom ustrezno narodom, vara se! — Dr. Lueger ni potrjen dunajskim županom. Takó nam je naznanila brzojavka z Dunaja že v sredo. S tem činom je Badeni že nekoliko pokazal svojo barvo, oziroma svojo odvisnost od židovskega upliva. Židje nočejo dr. L., zato ga Badeni ni predlagal v potrditev. Ali kaj je storil s tem činom? Razžalil je do krvi ogromno večino dunajskega prebivalstva, a kaj se to pravi, bo kmalu čutil. Antisemiti bodo najbrže volili L. tudi drugič in tretič, a vlada bo morala bodisi predlagati ga županom ali pa zopet razpustiti mestni zbor. No, vladi ni težko. igrati se z ljudsko voljo, toda njo zadene tudi odgovornost za posledice!

Dr. Karol Lueger. — Temu najpopularnejšemu možu v Avstriji je napravila vlada slab poklon, kakor smo povedali zgoraj. Upamo, da nasledki doletijo njo samo, ne pa protisemitov. O tem dogodku čitamo v „Narodu“ od srede to-le brzojavko: „Mej današnjo sejo poslanske zbornice se je iz najzaneslivejšega vira izvedelo, da cesar volitve dr. Luegerja županom dunajskim ni potrdil. Da je vest povsem resnična in zanesljiva ni dvoma. V poslanskih krogih je ta novica obudila nepopisno senzacijo. Vse je hitelo iz zbornice. Couloirji so bili hipoma prenapolnjeni. Vse je govorilo le o posledicah te nepotrditve. Vsestransko se priznava, da je pričakovati vihnih parlamentarnih bojev. Iz vladnih krogov se čuje, da vlada takoj razpusti državni zbor, če bi protisemitje začeli odločen boj proti njej, in grozi se tudi z razglašenjem izjemnega stanja, če bi protisemitje zanesli boj iz parlamenta na ulico. Občinskemu svetu dunajskemu se nepotrditev še nocoj naznani in se občinski svet že tekom prihodnjih dni skliče na sejo, da voli župana. Protisemitje zatrjujejo, da je zopetna izvolitev dr. Luegerja popolnoma zagotovljena, da nikakor ne odnehajo in da se ne ustrašijo niti najsrđitejšega boja proti vladi. V prebivalstvu je vest o nepotrditvi dr. Luegerja obudila veliko senzacijo in silno nejevoljno proti vladi.

Dostavek. V petek je bila viharna seja v poslanski zbornici. Nacionalcí, antisemiti in konservativci so ostro sibali Badenija. — Na Dunaju velika razburjenost; zabavljanje proti Badeniju je splošno in rezko. V okraju Hernals je pet ljudij razžalilo celó cesarja. — Slovenski narod ob Adriji je na strani Luegrovi; upamo, da bodo tudi vsi naši poslanci. — Več o tem v prihodnji „Soči“.

Ogerska. — Odstopil je poljedelski minister Festetič, a na njegovo mesto je imenovan poslanec Darany. — Vlada je dala v najem vstopnino prihodnje millenijske razstave neki družbi za 1.300.000 gld. — Vlada nameruje ustnoviti službo nadzornika lepih umetnostij in imenovati kot takega svojega slikarja Munkacsá, ki je zgubil ves svoj ugled v inozemstvu.

Rumunija. — Rumunska zbornica je bila razpuščena dne 5. t. m. Nove volitve so razpisane za 22. dan t. m. po starem stilu. Zbornici bodeti otvorjeni pa 19. decembra.

Italija. — Zbornica je sklicana za 21. t. m. — 1. t. m. čutili so v Rimu precej močan potres, kateri je zbegal ljudstvo.

*** Papež Leon XIII.** — Poverjenik petrograjskega dvora pri papežu izposloval je poročevalcu „Novega Vremena“ avdijencijo, o kateri poroča, da je glede na zjedinjenje cerkva izjavil se papež: Duhovništvo mora biti narodno. Ni mi na umu, da bi kam posiljal tuje duhovenstvo. Vstočna in rimska cerkev bili ste do razdora nadahneni jednim duhom. Tudi s socialnega stališča bile bi posledice zjedinjenja velike. Naš čas nima pravega miru. Ideje, umetnost, znanost in obrt ne morejo se razvijati, med današnjimi gospodarskimi razmerami; ljudski duh težko napreduje. Kako veličasten pojav bi bil, ko bi nastala doba pravega miru, ko bi se mednarodna vprašanja namesto z vojsko reševala s svobodnim sporazumkom evropskih vladarjev in papeža. O Poljakih izjavil je papež, da je opetovano rekel, naj ločijo vero od politike. Zgodovinska usoda bila je taka, da so izgubili svojo samostojnost ter da se morajo pokoriti drugi moči. Tej se morajo udati, sicer ne more njih odnošajev k Rusiji vpoštovati. Isto izrazil je že v svoji encikliki do Poljakov. O socializmu in nihilizmu misli, da ju delovanje cerkve ali povsem odstrani ali vsaj premeni. — Objavo razgovora dovolil je papež, češ, kar sem govoril z Vami, želim da bi bil govoril z vsemi Vasiimi rojaki.

Nemčija. — Državni zbor je sklican za 3. dan decembra. S tem niso zadovoljni časopisi, češ, da je sklican prepozno, da bi mogel rešiti pravočasno vse nujne in potrebne predloge.

*** Nemški cesar in socialisti.** — Da nemški cesar ni prijatelj socialnih demokratov, je že mnogokrat pokazal. Sprva je pretel, da jih kar sam zatré, kmalu je pa spoznal, da temu ni kos, in obrnil se je v nekem govoru do svojih gard, naj mu pomagajo socializem zatreti. Ostalo je pa pri lepih besedah. Socialni demokratje se drže zakonov, se ne puntajo in zatorej proti njim ne morejo porabljeti vojakov. Ko bi se socialisti puntali, bi jih pač bilo moč z vojaki ugnati. Državni zbor tudi ni hotel prihiteti cesarju na pomoč z izjemnimi zakoni. Nedavno je neki delavec ubil tovarnarja, ki ga je odpustil iz službe. Seveda kaj tacega ni nič novega, vsaj se je že slišalo, da je iz podobnega povoda hlapec ubil gospodarja, ali mu pa zažgal hišo, če tudi še o socializmu nikdar slišal ni. Seveda nemški cesar je hitro naredil sodbo, da je dotični delavec bil socialen demokrat in da je odgovorna za ta uboj vsa stranka. Obrnil se je vsled tega v nekem oklicu do nemškega naroda, naj sterc socializem. Najbrž pa tudi ta poziv ne bode nič pomagal, kajti v Nemčiji je tretjina prebivalstva v taboru socialnih demokratov in tretjina prebivalstva se kar tako ne vniči, pa naj bo tudi na ukaz samega cesarja Viljema.

Francija. — Sestavljeno je novo ministerstvo, katero se je tudi že predstavilo zbornici in razvilo svoj program.

Razgled po slovanskem svetu.

Hrvaška. — V klubu stranke prava, ali v Starčevići stranki, je nastal razkol. Dr. Anton Starčević, dr. Frank, dr. Mile Starčević in Evgenij Kumićić so namreč izstopili iz kluba, ker ne soglašajo s predsednikom Folnegovićem in somišljeniki; posebno naglašajo kot uzrok dejstvo, da Folnegović se ni hotel izjaviti v mestnem zboru solidarnim z znano demonstracijo vseučilišnikov proti madjarski zastavi. Vsled tega poloma v stranki je bila začasno nehala izhajati „Hrvatska“. Sedaj pa je zopet nastavila izhajanje pod uredništvom dra. Harambašića. Izstopivši člani bodo baje izdajali nov list. — Dne 1. t. m. je pričel izhajati v Zagrebu nov dnevnik „Hrvatsko pravo“ kot glasilo dra. Antona Starčevića, ali takozvane čiste stranke prava. Kot urednik je podpisan prejšnji urednik „Hrvatske“, g. Martin Lovrenčević. Ta dnevnik je otrok razkola v stranki prava. Sedaj izhajajo v Zagrebu tri glasila „stranke prava“, to je „Hrvatska“ in Hrvatsko pravo“ kot dnevnika, a „Hrvatski Narod“ kot polmesečnik; zatem „Obzor“ in „Priatelj naroda“ kot glasili neodvisne narodne stranke, „Agrar Tagblatt“ kot nemški pisano opozicijsko glasilo, „Narodne Novine“ kot uradni dnevnik in glasilo „narodne stranke“, „Agrar Zeitung“ kot poluraden časopis dež. vlade ter „Srbobran“ kot glasilo srbske stranke na Hrvaškem. — Preiskava proti vseučilišnikom je končana. Vseučilišni senat je izključil več vseučilišnikov od obiskovanja deloma za vedno, a deloma na določen čas. Slišijo se želje, naj bi se premestilo vseučilišče iz Zagreba v Osijek. To so pač le nespametne želje. — V Zagrebu je umrl dr. Fran Celestin, Slovenec po rodu, Slovan po mišljenju, bivši večletni profesor na gimnaziju in lektor slovanskih jezikov na vseučilišču v Zagrebu. Služboval je nekaj let tudi v Rusiji. Bil je sotrudnik raznih časopisov, zadnji čas posebno „Slovanskega Sveta“. Pisal je mnogo tudi za hrvaške leposlovne časopise o slovenski književnosti. Umrl je v najlepši možki dobi, v 50. letu. Bodi mu lahka zemlja hrvaška! — Na modroslovni fakulteti zagrebskega vseučilišča upisalo se je pet učiteljic ženskega liceja kot izredne slušateljice. To so prve ženske slušateljice na hrvaškem vseučilišču. Naj bi bile one in njih naslednice v korist domovini! — Velika povodenj je uzročila ogromno škodo po vsej Hrvaški. — Hrvaški sabor zboruje že od 28. pr. m. Padle so ostre interpelacije radi demonstracij in nezakonitega razobešenja madjarskih zastav, a niso nič pomagale. — Tudi v vladni stranki je nekaj razkolkov; izstopila sta namreč iz nje dva poslanca: odvetnik Grnković in Julij pl. Jelačić, ker sta spoznala, da stranka ne hodi pot, kakor sta želela. — Hrvaški delavci namerujejo izdajati v Zagrebu svoje glasilo „Hrvatski radnik“; in objavili so že svoj program.

Dalmacija. — Bivši član hrvaškega gledališča v Zagrebu, Vaclav Anton (brat Čeh), kateri je izstopil iz zveze tega gledališča, nameruje ustanoviti hrvaško dramatsko in operetno društvo za Dalmacijo, katero bi predstavljalo v raznih mestnih gledališčih dalmatinskih. Pri tem podjetju ga podpirajo razni dalmatinski rodoljubi, posebno mesta Split, Šibenik in Dubrovnik, s katerim se je pogajal. Zagotovljena mu je razmeram primerna denarna podpora. — Neki vinopivec iz vasi Kakma v Dalmaciji, vračaje se opit domov na kobilu, prekučnil se je v neko kalužo, kjer je trdo zaspal. Kobilu je prišla sama domov. Ko so zapazili hišniki, da je prišla kobilu domov brez gospodarja, slutili so nesrečo in so šli preiskat bližnje kraje, a brezuspešno. Še le družega dne so ga našli v kaluži še vedno spečega ter ga izvlekli iz nje vsega v krvi. Še le sedaj se je zbudil in se spomnil, da ga je vrgla kobilu. Spečega po noči so napadle pijavke ter so mu izsesale veliko krvi. Poklicani zdravnik mu je ustavil kri in dognal, da je sesalo njegovo kri nič menj nego 288 (dvestooseminosemdeset) pijavk. Neke rane so tako velike, po katerih sodi zdravnik, da so na istih sesale

po dve ali tri pijavke. Čudno je pri vsem to, da se pijanec ni zbudil kljub temu, da je spal v vodi in so ga sesale pijavke, a zraven vsega tega se je dobro počutil. Po treh dneh je popolnoma okreval.

Češka. — Na shodu staročeske stranke, ki se je vršil v 3. t. m. v Pragi, je došlo do sklepa, da se Staročehi ne udeležijo deželnozborskih volitev, ampak prepustijo vajeti popolnoma Mladočehom. — Število plačajočih obiskovalcev narodopisne razstave znaša skupno 2.065.337. Res velikanski uspeh! — O priliki bližajočih se deželnozborskih volitvah na Češkem in Moravskem so zborovali tudi Nemci deloma v Pragi in v Brnu, da se pripravijo za skupno postopanje. Pri zborovanju se je pokazalo, da niso vsi edini, kajti iz nemškega kluba je izstopilo pet narodnjakov. Razpor Nemcev na Češkem utegne stati jih budejeviški mestni mandat. Pri zadnji deželnozborski volitvi je nemški kandidat bil dobil 130 glasov večine. Sedaj pa preté nemško-narodni volilci, da ne bodo glasovali za kandidata, katerega je postavil nemški volilni odbor. 140 volilcev je to naznanilo odboru samemu s pristavkom, da se ne samo vzdržijo volitve, temveč bodo na vso moč delovali proti postavljenemu kandidatu. Če se ne premislijo, je češka zmaga gotova. Čehi v Budejevicah so pa povse jedini. Zguba tega mesta bi bila za Nemce hud udarec. V Budejevicah Nemci na vso moč prezirajo Čeha, ker imajo večino v mestnem zastopu.

Galicija. — Uradna „W. Zeitung“ je prinesla imenovanje poslanca dra. Stanislava grofa Badenija za deželnega maršala (glavarja) gališkega. Novoimenovani maršal je brat sedanjega ministerskega predsednika Kazimira Badenija. Kdor ima papeža za strica, postane lahko kardinal!

Bosna-Hercegovina. — V Sarajevu se je ustanovilo lovsko društvo. — V Hercegovini je zapadel sneg. — Mostarski gimnazij je obiskovalo lansko leto 91 učencev; 12 muhamedancev, 28 katolikov in 38 pravoslavnih. — Pri uredništvu vrlega „Glasa Hercegovca“ nastane sprememba na boljše. — Zeleznična proga Podlugovi-Vareš je že končana in se odpravi prometu 1. novembra t. l. — Neko ogersko društvo je kupilo v Bosni „majdan“ (rudokop), v katerem so našli sled zlata. Carski geološki zavod na Dunaju je baje cenil rudokop na 3½ milijone gl. Delnice tega društva so povišane v zadnjih dneh za 20 gl.

Srbija. — Srbski poslanik na Dunaju, Simić, je upokojen. — Posnemamo po knjigi „Statistika kraljevine Srbije“, da je Srbija štela 1890. leta 2.161.961 prebivalcev, to je za 260.225 prebivalcev več nego l. 1884. — Srbska skupščina se snide 20. pr. m. — Kraljica Natalija pride v Belgrad 28. pret. m. — Kakor v Italiji, tako cvete roparstvo tudi na balkanskem Piemontu, — v Srbiji, kjer so uničili 300 kmetskih hiš takozvani „hajduki“ v glavnem svojem sedežu v užičkem okraju. Tako poroča časopis „Odjek“, ki temu pristavlja: „Dozdeva se, da se nahaja ljudstvo v užičkem okraju v takem položaju, kakor ono v sosednem novopazarskem sandžaku (okrožju).“

Črnagora. — Dosedanji avstrijski minister na Cetinju, general Milinković, zahvalil se je na svoji službi.

Bolgarija. — Sobranje je pričelo svoje delovanje 31. pr. m. — Pričakuje se konečno, da prestopi k pravoslavju Koburžanov sin Boris. „Svoboda“ javlja, da želi bolgarska vlada urediti svoje gozde po primeru ostalih držav in da je vsled tega odločila poslati v inozemstvo jednega svojega gozdarskega uradnika, kateri bi si ogledal gozdno upravo na ptujem in, potem uredil domačo.

Rusija. — Vse pokrajinske uprave prosijo rusko vlado, da uvede obvezne ljudske šole in sploh vse dosedanje župne šole prevzame v svoje oskrbovanje in nadzorovanje. — Kot spomin na kronanje carske dvojice ruske izdeluje neka tvrda v Moskvi 400.000 vrčkov v porcelanu s sliko carja in carice. Te vrčke bodo zastoj delili o priliki kronanja. — Kot prinos k rusko-francoskemu prijateljstvu beležimo, da je bil krstni

boter hčeri zapovednika francoske vojske ruski general Obručev, a bil je navzoč pri krstu tudi general Dragomanov. — Ruski minister notranjih poslov Durnovo je imenovan predsednikom ministerskega sveta, a na njegovo mesto je prišel njegov namestnik Goremikin. — Neki ruski časopis je priobčil članek, v katerem opozarja na to, koliko je Nemcev v Rusiji, in da se vedno množe, posebno blizu nemške meje. V 28 srednjih ruskih gubernijah pride na 10 Rusov jeden Nemeec. Neugodnejše je pa za Ruse ob meji. Tako je v risleskem ozemlju skoro dvajsetkrat toliko Nemcev kakor Rusov. V ploški guberniji pride celó še le na 25 Nemcev jeden Rus v kalijski na 45, v petrovski na 72 Nemcev jeden Rus. V tem oziru so privilenske pokrajine še za baltiskimi, kjer že od nekdanj prebivajo Nemci. Ruski časopisi pravijo, da je to upliv nemškega sosedsstva. Seveda večine v teh krajih Nemci nimajo, kajti večina prebivalstva je poljska. Za Rusijo je baš to neugodno, da so tudi Poljaki bolj naklonjeni Nemcem nego Rusom. V Rusiji se je že marsikaj ukrenilo, da se pomanjša število Nemcev ob mejnih krajih, a te naredbre nimajo dosti uspeha. Posebno industrijska podjetja so sedaj v rokah Nemcev.

Raznoterosti.

Slika iz Italije. — Med tem, ko hočejo Italijani „civilizovati“ divje Afričane, je v njih lastni deželi surovost v najlepšem cvetju. V bližini Palerma (Sicilija) napadli so „brigantje“ — v resnici pa našemljeni meščani — pri belem dnevu in na javni cesti davkarja ter ga pobili. Odvzeli so mu ključke, odprli občinsko hišo, požgali vse registre ter so slednjic odnesli jedno mizo, o kateri so mislili, da je v nje miznici shranjen denar. Živa duša jim ni bila na potu pri tem zločinskem početju, karabinjeri (orožniki) so došli, kakor navadno, prepozno, izvedeli niso ničesar, ker jim nikdo ni hotel ničesar povedati. — V bližini Sirakusa napadli so na javni cesti štirje, z bodali oboroženi in našemljeni možje, tri može z groznjo: „Ali denar ali življenje!“ Med napadenimi je imel jeden 500 lir v papirju, drugi srebrno uro, tretji pa vrečico z živili. Vse te stvari so morali oddati siromaki, zajedno pa so jim tolovaji zagrozili groznim maščevanjem, ako bi hoteli stvar prijaviti policiji.

O mednarodni tatinski družbi poročajo iz Budimpešte, da je preiskava proti nji končana. V kratkem pridejo lopovi pred sodnike. Najgnusnejša oseba v tej tatinski družbi je „kralj“ vseh lopovov, Stepan Ristić, ali, kakor je pravo njegovo ime: Glišo Pribojac. Le ta je na čelu hajduške čete pred zasedanjem Bosne uganjal strahovite reči. Ropal je požigal in, kjer je bilo „treba“, je tudi moril. Tako mu je dokazano, da je leta 1878., dne 8. avgusta, umoril v vasi Obradovac, onkraj Brčke, spahija Bahija Sulejmanovića, kateri se je v svojo nesrečo pokazal baš v istem trenutku, ko je Pribojac plenil najimovitejšega trgovca v Obradovcu. O grozovitostih hajduka Pribojca pripovedujejo strašnih podrobnostij. Dovoljno bodi, da povemo le, da je pobegnil iz Bosne, ko je bila zasedla tu avstrijska vojska ter onkraj Save našel „sorodnih“ duš, kakor so Affendakis, Papakosta itd. ter v zvezi z njimi plenil blagajne.

Madjarska „špekulacija“. — Ogerska vlada nameruje presenetiti obiskovalce milijenske razstave — z dobrimi smodkami. Poslednji čas slišati je bilo mnogo pritožb, da ogerske smodke niso „vredne nič“, dasi raste na Ogerskem tu pa tam prav dober tobak. Sedaj pa je neki madjarski list po svoji indiskretnosti razkril pravi vzrok, zakaj so iz ogerskih tovarn prihajajoče smodke sedaj takó slabe, a h krati je isti list razkril tudi „špekulacijo“ ogerske vlade. Stvar je vredna, da se dozna v širših krogih, ker je ta „špekulacija“ prav — židovsko-premetena. Evo torej pojasnila: Ogerska vlada ukazala je vsem prodajalcem tobaka (trafikantom), da morajo iz nakupljenih smotk izbirati vse dobre in jih staviti na stran. Te izbrano smodke naj se do milijenske razstave dobro

posušé, dotlej naj se prodajajo le slabe. S to naredbo „spekulira“ ogerska vlada takó, da bodo za časa razstave na prodaj povsodi le izborne, zares dobre smodke in s tem nameruje doseči, da bi tujei razglašali slavo in izbornost ogerskih smotk po vsem svetu.

***Krona kraljice angleške** je sila težka, ker je narejena iz masivnega zlata ter okrašena z jednim velikim rubinom, jednim velikim safirjem, 26 malimi safirji, 11 smaragdi, 4 malimi rubini, 1363 briljanti, 1273 demanti, 4 velikimi in 273 malimi biserji. Najznamenitejši kamen je veliki rubin. Pedro grozoviti ga je poklonil Edvardu I., v bitki pri Axincourtu je pa dičil sljem Henrika V.

***Pariška moda.** — Razlika mej pariško in dunajsko modo je čedalje večja, to pa vsled upliva angleškega ukusa na pariško modo. Kroj ženskih oblek v Parizu je povsem angleški in tako slavni francoski ukus določa le še barve. Letošnjo jesen nosijo Parižanke polmoške obleke, imenovane „costume tailleur“. Značilen je povsem moški jopič in moški telovnik. Jopič je odprt in ima širok ovrtnik ter široko v slogu Louis XV. obšit. Telovnik je obšit s čipkami. Jopič in telovnik sta navadno rujava ali svetlo rujava, obšiv in čipke so bele, časih tudi rumene. Tudi kožuhovina je prišla zopet do veljave, ali nepobarvana.

***Kdaj bodo ljudje lakote mrli?** — Angleški statistik Ravenstein si beli glavo z uprašanjem, kdaj bode na svetu toliko ljudij, da zemlja zanje ne bo več dajala dosti živil. Po njegovih računih prične izumirati človeštvo v 284 letih vsled lakote. Izračunal je, da se prebivalstvo Evrope v 10 letih pomnoži za 87%, prebivalstvo Azije za 6%, prebivalstvo Afrike za 10%, prebivalstvo Avstralije za 30%, Severne Amerike za 22%, Južne Amerike pa za 15%.

***Stroj za molzenje.** — Neki angleški mehanik je izumil nov stroj, s katerim lahko jeden človek v desetih minutah pomolze deset krav. Način moljenja je prav jednostaven. Na vimena se pričvrstijo kavčukove cevi, ki so v zvezi s sesalnimi strojem. Vsaka krava se pomolze v treh do petih minutah, lahko je pa molzti hkrati tudi več krav. Iz stroja se odteka mleko v drug stroj, kjer se na avtomatiški način prenaredi v sterilizovano surovo maslo, še predno krava vé, kaj se je z njo zgodilo.

Žrtve izjemnega stanja v Pragi. — Izjemno stanje v Pragi bilo je 21. pr. m. odpravljeno vsled naredbe skupnega ministerstva. „Arbeiter Ztg.“ prinaša v št. 291. zanimivo bilancijo tega izjemnega stanja, piše namreč: „Izjemno stanje trajalo je dve leti, jeden mesec in 8 dnij. Ustavljenih bilo je 7 časopisov; triurni cenzuri podvrženih 24 listov, med temi 13 čeških, 1 nemškonnacijonalni in deset socijalnodemokratskih. Izjemno stanje bilo je omejeno le formalno samó na Prago; v resnici sezalo je mnogo dalje. Takó je bilo v Kolinu zabranjeno izdavanje peterih novin, katere so se morale zateči celó v Brno. Takoj po proglašenju bila je sistovana delavnost mladočeškega kluba ter ustavljeno sedemnajst političnih društev. Nič manj nego 213 društvom bilo je zapovedano, da morajo svoja zborovanja tri dni poprej prijaviti, vsem drugim odločen je bil v ta namen obrok dveh dnij. Razpuščanje društev ni bilo s tem pri kraju; bilo je uničenih osem političnih in šest dijaških društev. Pravo delo vršilo je seveda izjemno sodišče. Obravnavalo je v 72 tožbah s 179 obtoženci. Najviše kazni prisojene so bile sedemnajstletnemu ključavničarskemu vajencu in šestnajstletnemu delavcu zaradi veleizdaje; ta dva mladiča bila sta obsojena vsak na dvanajst let težke ječe. Za tema sledile so obsodbe zaradi veleizdaje po jednajst in deset let. Skupaj prisodilo je izjemno sodišče kazni za 258 let, 5 mesecev in 25 dnij. Radi politično-kazenskih slučajev bilo je toženih 30, radi motenja javnega miru 91, po §§ 300, 302 in 305 k. z. pa 20 ljudij. Od teh bilo je oproščenih samo dvanajst, od ostalih obtoženih le trije, takó da je bilo od 179 obtoženih 164 obsojenih. Od onih, ki so bili obsojeni v pravdi proti Omladini, je še štirinajst zaprtih, trije so umrli v ječi; jednega rešila je blaznost trpljenja. Pač bogata žetev

nesreče in strahu, ki jo je imelo izjemno stanje“.

Avstrijski proračun za l. 1896. kaže potrebsčin 662,691,582 gld., za 18,210,495 več od 1895., pokritja pa 662,902,808 gld., za 18,384,112 več od lani, torej preostaje prebitka 211.226 gld.

Književnost.

„Epizoda iz kulturne zgodovine goriške“ ali „košček zgodovine goriškega c. kr. gimnazija“ je naslov knjižici, ki jo je ravnokar izdal veleč. kanonik in profesor v p. Mons. Andrej Marušič. Posvečena je brošurica preblagorodnemu gospodu Andreju baronu Winkler-ju za njegov 70-letni rojstni god 9. t. m. — Z ozirom na tožbe po časopisih l. 1893.-4., da razmere na goriškem gimnaziju niso kaj povoljne, ter da se je slovensko-italijansko petje celó v cerkvi odpravilo, podaja knjižica kratko zgodovino šolsko-cerkvenega petja v Gorici, zlasti na normalki (vadnici) in gimnaziju, pa vpleta vmes marsikaj zanimivega. Cerkevno petje je pisatelju važen činitelj šolske odgoje in dušne kulture. Od tod naslov knjižici. — Posvetil je Mons. M. svoj spis prebl. gosp. baronu Winklerju zato, ker je bil W. kot učenc „predpevec“ na normalki in gimnaziju, pozneje gimnazijski adjunkt in učitelj lepomisja. Kak korak od te pohlevne službe na gimnaziju do njegovega slovečega deželnega predsedništva na Kranjskem! Bog živi odličnega gosp. jubilanta in ohrani ga še mnogo let zdravega pa krepkega in delavnega, kakor zdaj!

Knjižica se bode dobivala po 10 kr. (v dobroten namen) pri Pallich-u, Wokulatu, pa tudi v „Goriški tiskarni“ A. G.

— Ljubljanski knjigovez g. Ivan Bonač je izdelal lične platnice za Stritarjevo knjigo „Pod lipo“, katero je izdala letos družba sv. Mohorja. Cena komadu je le 20 kr., po pošti 25 kr., za več komadov skupaj pa poštnine prosto. — Poverjeniki naj bi opozarjali ude na te platnice že pri razdeljevanju knjig. Platnice so vredne postavljene cene!

„Ljubljanski Zvon“. — V 11. št. prinaša prav laskavo oceno povesti „Plemenita srca“, katera je izšla v 9. snopiču „Knjižnice za mladino“. — V isti številki je pričeta povesta „Vodiški samotar“, katero je spisal isti Dobravec, ki je spisal tudi krasno povest „Smodin“ v zadnji „Slov. knjižnici“.

— C. kr. kmetijska družba kranjska je izdala knjigo: „Umno čebelarstvo“, katero je spisal Jarnej Černè, bivši učitelj na deželni kmetijski šoli na Grmu.

Ker so zadnji čas naši čebelarji zelo popraševali po slovenski knjigi o čebelarstvu, spisal je tako knjigo gosp. Černe ter je svoj rokopis predložil slav. deželnemu odboru kranjskemu, kateri je rokopis nagradil.

Družba, katera je knjigo sprejela v založbo, priskrbela je mnogo ličnih slik, dala je knjigo natisnit na lep papir ter lično vezat v platno.

Navzlic temu je družba postavila tako nizko ceno, da si knjižico lahko omisli vsak slovenski čebelar. Knjiga se prodaja samo vezana in stane izvod v pisarni imenovane družbe samo 35 kr., po pošti poslan pa 40 kr.

V naši deželi je lepo število čebelarjev; ne bi jim škodovalo, ako kupijo to zelo skrbno sestavljeno knjigo.

Svečar J. Kopač v Gorici

Solkanska cesta št. 9.

prilporeča velečastiti duhovščini, cerkvenim oskrbništvom ter slavnemu občinstvu

pristine čebelno-voščene sveče
klgr. po gld. 2.45.

Za pristnost teh sveč, katere nosijo protokolvano tvorniško znamko se jamči z svoto 1000 kron. Sveče slabejših vrst za pogrebe in stransko razsvetljava cerkvá po jako nizki ceni.

Ima v zalogi tudi kadilo za cerkve.

Lacrima najfinejše klgr. po gld. 1.20 — Lacrima navadno klgr. po 1. gld. — Granis klgr. po 60 kr.

Blago se pošilja na vse kraje avstro-ogerske države in je poštnine prosto.

Preselitev

izdelovalnice umetnih cvetlic in nagrobnih vencev!

Znana izdelovalnica umetnih cvetlic, nagrobnih vencev in mrtvaškega blaga

E. RIESSNER-JA

preselila se je z dnem 23. oktobrom v

Nunsko ulico št. 3

nasproti nunski cerkvi ter se priporoča rojakom, da bi jo v novem prostoru mnogobrojno obiskovali.

Gostilna Antona Vodopivca

(Po domače „pri Prvačkoven“)

v Trstu, ulica Solitario št. 12

se priporoča in objavlja slav. slovenskemu občinstvu Trsta in okolice, da je preskrbljena za svoje prostore in za veselice „Trž. Sokola“ iz lastne zaloge pravega črnega in belega, nepokvarjenega vina po doli označenih cenah.

Črno prvaško (novo) po 32 krajcerjev liter
Belo (novo) „40

Rizling sladki, prvaški (novo) po 48 liter
Modra frankinja prvaš. (nova) „40

Stara vina, bela in črna, večletna, toči v sodih po 40 in 48 kr. liter, v steklenicah pa liter prve vrste po 80, druge po 60 kr. Družinam od 5 litrov naprej 4 kr. ceneje.

Karol Drašček pek Riva Corno št. 4. v Gorici. Podružnica za razprodajo kruha se nahaja v Semeniški ulici št. 2.

Ivan Dekleva veletržec z vinom v Gorici ima v svojih založnicah vedno na izbiro vsakovrstna domača vina bela in črna istrska ter bela dalmatinska. Pisarnica se nahaja na Generališču (prehod Edlingov). Prodaja na debelo.

Franc Bensa v Ozki ulici št. 8 v Gorici prodaja vsakovrstno usnje, podplate, kopita, sploh vsa orodja in potrebsčine za čevljarje Zagotavlja dobro blago po zmernih cenah; zato se sl občinstvu priporoča za obilen obisk.

Anton Obidič čevljar v Semeniški ulici št. 4 se priporoča Slovencem v Gorici in v okolici za blagohotna naročila.

I. Cej gostilničar v Židovski ulici št. 5 toči na ravno brisko vino.

Anton Fon v Semeniški ulici ima prodajalnico vsakovrstnih klobukov in kap ter gostilnico. Toči vedno dobra in naravna vina.

Ant. Jeretič za veliko vojašnico v Gorici prodaja vse izdelke, ki spadajo v šolsko in pisarniško rabo kot: papir, peresa, svinčnike, knjižice, knjige za upisovanje itd. Pisanke in risanke iz dobrega papirja izdeluje v svoji delavnici, na kar slavno učiteljstvo še posebno opozarja.

Ivan Pečenko veletržec z vinom na debelo v Vrtni ulici št. 8 (poleg ljudskega vrta na desno), prodaja nad 56 litrov po najnižjih cenah pristna bela in črna vina, in sicer: vipavska, furlanska. — Zagotavlja dobro, pristno blago, točno po potrežbo in nizke cene.

ANDREJ JAKIL, tovarna kož v Rupi pošta Gorici, na trgu Kornu.

Ivan Reja gostilničar „Alla Colomba“ za veliko vojašnico na desnem voglu v ulico Morelli, toči domača vina in ima domačo kuhinjo. Gene prav zmerne.

Anton Koren trgovec v Gosposki ulici št. 4 prodaja razno lončarsko, porcelanasto in stekleno blago, reže in vklada šipe v okna, reže in napravlja okvirje za zrcala in podobe.

Franjo Jakil lastna tvornica kož v Rupi pri Gorici. — Prodajalnica v Gorici, Raštelj 9.

„Kažipot“ za leto 1895-96.

pobi se v tiskarni za gl. 1-20, s pošto 10 kr. več.